

reizen

Met een caravan trokken theatermaker Tjerk Ridder en journalist Peter Bijl liftend door Europa. Het begin van een ontwapenend cultureel project.

Theatermaker Tjerk Ridder (links), journalist Peter Bijl en hondje Dachs in de caravan waarmee ze ruim twee maanden door Europa liften.

Theatrale roadmovie

Ruim twee maanden, 3700 kilometer 53 liften en 8 landen. Muzikant en theatermaker Tjerk Ridder (1973, toneelacademie) en journalist Peter Bijl (1979, algemene letteren en journalistiek) trokken voor hun kunstproject *Trekhaak Gezocht* al liftend met een caravan door Europa. Zonder auto, maar met teckel Dachs, gitaar en fiets ervoeren zij in de winter en zomer van 2010 dat je anderen nodig hebt om ergens te komen. Aanvankelijk was Ridder's plan om de Europese Culturele Hoofdsteden van dat jaar (Essen in Duitsland, het Hongaarse Pécs en Istanbul in Turkije) te bereiden, als inspiratie voor zijn nieuwe album. Al gauw bleken alleen een album en in zijn eentje reizen niet genoeg. Bewiende journalist Peter Bijl haakte aan en samen maakten zij de theaterproductie *Trekhaak Gezocht: Een Theatrale Roadmovie*, waarin liedjes, film en verhalen elkaar aanvullen. Ook legden zij hun verhalen vast in een boek, dat met duizend nieuwe exemplaren deze maand de tweede druk beleefde.

> www.trekhaakgezocht.nl

Caravan vol dromen

LIEKE VAN DEN KROMMENACKER

Haidt Süd – 'Als ik mijn eenzaamheid maar omarm', 26.01.2010

Tjerk Ridder (38) staart al 56 uren naar het licht. Naar verdwijnende achterlichten van Duitse, Poolse, Nederlandse en Britse auto's. Naar de knipperende tl-verlichting van het kleine restaurant van tankstation Haidt Süd in Midden-Duitsland. Naar het niet-meer-zo-licht in de ogen van trouwste reisgezel teckel Dachs (5) – naar de Duitse benaming 'Dachshund'. Zijn eigen 'bockworst' op pootjes.

Het zijn eenzame uren, die iedere dertig seconden worden gemarkeerd door het geluid dat de gokkasten produceren, terwijl Ridder zijn zoveelste portie friet weg kauwt op een rode, plastic stoel in de hoek. En steeds maar weer die zin. „Dag meneer, ik ben Tjerk Ridder, muzikant en theatermaker uit Nederland en ik zoek een trekhaak.“

„Moet ik niet de handdoek in de ring gooien“, denkt hij na de zoveelste afwijzing. „Het was min 17 graden, ik stond al drie dagen vast, sliep vier uur per nacht. Al zo vaak nee gehoord. Mensen die eerst heel enthousiast mijn verhaal aanhoren en dan zeggen: 'Nee sorry. Als je nou een lekker wijf was geweest...'“

Maar Ridder herpakt zich. „Ik had er zo veel tijd en energie ingestoken, allerlei mensen volgden me op Twitter, het was al drieënhalve week goed gegaan. Ik dacht: ik kan niet bij de eerste de beste tegenslag stoppen. Dit moet lukken.“

De 21-jarige Sebastiaan Biesheuvel is zijn redding. Op weg naar Oostenrijk, in de auto van zijn vader. Nog nooit gereden met een caravan. Zijn pa beloofd niemand mee te nemen. Ridder mag instappen. Prompt begeven de lichten van de caravan het. Ridder zwijgt, waagt de gok. Hij weet: spreken is uitstappen. Ook zonder licht kan het lukken. Weken later ontvangt de theatermaker een mail van Sebastiaans vader. „We hebben eerst flink gevloekt, maar zijn heel trots op onze zoon dat hij heeft meegenomen.“

Bochum – 'Spreek je uit, vertel me al je dromen', 11.01.2010

De eerste, echte lift komt van de Duitse Hellmut, in week twee. Ridder heeft journalist Peter Bijl (32) intussen gevraagd om aan te haken. Ze leerden elkaar kennen op een door Bijl georganiseerd festival over de val van de Berlijnse muur. Het klikt; de vintage ogende Eriba Touring 410 krijgt er een bewoner bij. Twee mensen, een hond, een fiets en een gitaar. *Off*

they go. De eerste liften gaan vanzelf. Aangeboden via Twitter, door tv-ploegen en andere enthousiastelingen. Dan breekt de dag aan dat de duim omhoog en het kartonnetje de lucht in moet. *Anhängerkupplung Gesucht!* Hellmut stopt. Ridder vraagt hem onderweg naar zijn dromen. Hellmut voelt zich niet senaang op zijn werk in de blikjesfabriek. Hij stelt zijn doelen te hoog. Het stemt hem ontevreden. Samen met Ridder maakt de Duitser een stappenplan. Minder hoge doelen stellen, sneller tevreden zijn. Het plan wordt letterlijk ingeblikt en krijgt een sticker met een uiterste houdbaarheidsdatum erop.

Met Hellmuts droom is de basis van het caravanproject geconserveerd: je hebt anderen nodig om ergens te komen. De kreet staat groot op de caravan en Ridder en Bijl kunnen hem niet vaak genoeg herhalen. Tijdens het gesprek, in de theatershow en in

het boek dat na de reis in eigen beheer werd uitgegeven. Ridder: „We proberen mensen bewust te maken, te laten nadenken over hun dromen. Wie ben je en waar word je gelukkig van? Het is een project over verbinding, een onderzoek naar gastvrijheid en welwillendheid. Dat willen we tastbaar, voelbaar en zichtbaar maken.“

Tenja – 'Kom bij me kom bij me... Nieuw licht' 11.01.2012

Na terugkomst vanuit eindbestemming Istanbul, ging de theatervoorstelling *Trekhaak Gezocht: Een Theatrale Road Movie* in première tijdens de Wereld Expo 2010 in Shanghai. Daarna volgden theaterfestival De Parade en in 2011 onder meer het Lowlands festival in Biddinghuizen en Noorderzon in Groningen. Voorstellingen in Duitsland, Engeland, Italië en Turkije liggen in het ver-schiet. Evenals een vijf pagina's tellende *feature* in de Italiaanse

Marie Claire. Blijft over de wens om te spelen op de festivals Oerol op Terschelling en Into the Great Wide Open op Vlieland. Bedoeld om ideeën op te doen voor Ridder's nieuwe album, groeide het kunstproject uit tot een nu al twee jaar durende ontdekkingsreis binnen en zelfs ver buiten de grenzen van Europa. Manieren om vooruit te komen, daar draait het allemaal om.

„We vertellen een verhaal van mogelijkheden. Zoeken naar overeenkomsten, niet naar verschillen“, zegt Bijl. „Daarbij worden we ook steeds geconfronteerd met onze eigen vooroordelen en tekortkomingen.“

Het bezoek aan de Balkan is daarvan het levende bewijs. Bijl: „Wie aan de Balkan denkt, denkt aan Srebrenica, aan oorlog. Wij ook. En het klopt, in het Kroatische stadje Vukovar zie je de kogelgaten in de wateroren langs de kant van de weg. Maar wat we vooral zijn tegengekomen is een enorme gastvrijheid en openheid, juist in die landen. In Duitsland vroegen 'aanhakers' ons of we wel verzekerd waren voor krassen op hun auto. Terwijl in Kroatië een lift eindigde met een sinas bij Milenkothuis op de bank, waar hij ons zijn 38 grijze roodstaarten, ara's en kakatoes liet zien.“

'We vertellen een verhaal van mogelijkheden'

Theatermaker Tjerk Ridder zingt over zijn liftavonturen in de voorstelling 'Trekhaak Gezocht: een Theatrale Roadmovie' in Utrecht.

Utrecht – 'Waar je ook heen gaat, je reist met me mee', 11.01.2012

Het klinkt als een sprookje; bitter wordt met zoet overschreven en voorzien van een glanzende, moralistische kaft. Is dat hun verhaal? Ridder: „Het hele idee van kunst die moet schuren, dat is allemaal leuk en aardig. Maar dat doet het vanzelf wel, daar hoeft je niet naar op zoek. Het wordt tijd dat we gaan zien wat de overeenkomsten zijn. Mensen zijn zo bang om in het licht te staan. Maar ellende is er al genoeg, dus laat het mooie en het schone maar zien.“

„Onze grootste bevrediging“, zegt Bijl, „is dat mensen naar ons toekomen en zeggen: jullie hebben mij geïnspireerd. We hopen dat ons verhaal anderen op weg helpt.“ Gebeurt dat ook echt? Blijven de ingeblikte dromen? „Ja. We krijgen mails en sms'jes, soms maanden of een jaar na dato. Een dame vertelde dat ze graag hoog in de boom wilde komen bij een vakbond. Ze heeft nu een belangrijke functie bij de FNV. Een ander wilde graag een zware triathlon lopen, de Ironman. Hij heeft de medaille inmiddels op zak.“

Voor zo iets is moed nodig, be-toogt Ridder. „Het warmmaken van je dromen, in ons geval het maken van deze reis en onze ontberingen en reflecties een plek geven, dat vraagt om vallen en opstaan. In je blote kont langs de kant van de snelweg staan. Telkens weer. Alleen op reis, steeds afscheid nemen, risico's nemen, dat speelt in op je angst. Ik ben mijn spoken wel tegengekomen. Maar ik heb gestaan voor wie ik ben.“